

# Oświadczenie EURead w sprawie czytelnictwa i umiejętności czytania



My, organizacje członkowskie EURead reprezentujące 34 organizacje państwowe, pozarządowe i wydawnicze z 23 krajów na całym kontynencie, wzywamy europejskich przywódców na szczeblu regionalnym, krajowym i ponadnarodowym do uznania fundamentalnej roli, jaką czytanie odgrywa w jednostkowym rozwoju obywateli, dla rozwoju dobrze prosperującej gospodarki i w zapewnieniu funkcjonowania nowoczesnych demokracji. W szczególności wzywamy do uznania następujących zasad i podjęcia działań w oparciu o nie.

# 1. **Umiejętność czytania i czytania ze zrozumieniem jest niezbędna dla rozwoju osobistego i stanowi podstawowe prawo człowieka.**

Istnieje wiele dowodów na to, że regularne czytanie dla przyjemności poprawia zdrowie psychiczne i samopoczucie, koreluje z osiągnięciami w nauce, poprawia mobilność społeczną i umożliwia uczestnictwo w życiu społecznym. PISA definiuje czytanie jako „rozumienie, wykorzystywanie, angażowanie się w teksty pisane i refleksję nad nimi w celu osiągnięcia własnych celów, poszerzania wiedzy i potencjału oraz uczestniczenia w życiu społecznym”. Ze względu na powszechny wpływ na życie jednostek, nauka czytania i zamiłowanie do czytania jest prawem podstawowym.

2.

## **Umiejętność czytania leży u podstaw funkcjonowania naszego społeczeństwa w wielu wymiarach i jako taka jest przedmiotem troski każdego z nas.**

Posiadanie obywateli, którzy potrafią możliwie najlepiej czytać, może podnieść wydajność gospodarki, poprawić stan zdrowia, pozytywnie wpływać na mobilność społeczną i przyczynić się do wzmacniania więzi społecznych. Upewnienie się, że obywatele Europy regularnie czytają powinno być przedmiotem troski wielu różnych podmiotów państwowych i niepaństwowych spoza sektorów edukacji i kultury. Są wśród nich, między innymi, organizacje działające w świecie biznesu i handlu, w sektorze opieki zdrowotnej i rozwoju regionalnego.

### **3. Posiadanie obywateli, którzy potrafią krytycznie czytać jest niezbędne dla ochrony naszych demokracji.**

W erze dezinformacji, umiejętność interpretowania informacji i oceny wiarygodności wypowiedzi jest niezbędna dla funkcjonowania nowoczesnych demokracji. Promowanie wysokiego poziomu umiejętności krytycznego czytania powinno być priorytetem dla rządów, a dla członków UE powinno stanowić część pakietu Obrony Demokracji.

**4.****Czytanie powinno być częścią życia rodzinnego od najwcześniejszych etapów życia dziecka, a rządy powinny dalej inwestować w programy prezentów książkowych dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym.**

Istnieją szeroko rozpowszechnione dowody naukowe na znaczenie 1000 pierwszych dni dla rozwoju dziecka oraz dalsze dowody na kluczową rolę, jaką czytanie małym dzieciom może odgrywać w przyswajaniu języka i emocjonalnym przywiązaniu do rodzica lub opiekuna. Wiemy, że dzieci, którym czyta się w dzieciństwie, z większym prawdopodobieństwem będą samodzielnie czytać później. Uważamy, że żadne dziecko nie powinno przejść obok tej szansy, a rządy powinny nadal inwestować w dobrze sprawdzone programy prezentów książkowych. Programy rozdawania książek powinny stanowić część Europejskiej Gwarancji dla Dzieci.

**5.**

**Dostęp do szerokiego wyboru książek, na przykład w przedszkolach, bibliotekach szkolnych i gminnych, zatrudniających wykwalifikowanych bibliotekarzy, jest niezbędny do rozwijania zamiłowania do czytania i wymaga wsparcia finansowego.**

Każdy obywatel kraju europejskiego, począwszy od urodzenia, skorzystałby na dostępie do różnorodnych materiałów czytelniczych wszelkiego rodzaju i w różnych formatach, ponieważ pomaga to w wykształceniu i utrzymaniu regularnych nawyków czytelniczych. Posiadanie bibliotek szkolnych i gminnych, w których pracują specjaliści, którzy mogą pomóc ludziom w odkrywaniu i pokochaniu czytania, jest kluczową częścią naszej infrastruktury czytelniczej.

## **6. Należy wspierać upowszechnianie czytania przez wiele różnych podmiotów.**

Ludzie potrzebują zachęty do czytania, szczególnie dotyczy to tych, którzy mogą najwięcej zyskać na regularnym czytaniu. Programy upowszechniające czytanie, które opierają się na wiedzy eksperckiej państwa i organizacji pozarządowych, a także kapitale intelektualnym autorów, ilustratorów, wydawców i księgarzy, wymagają trwałych inwestycji w czasie, aby przynieść zmiany w zachowaniu. Podczas gdy podmioty te mogą prowadzić działalność promocyjną, obowiązkiem każdego elementu społeczeństwa jest zasygnalizowanie, że czytanie jest czymś wysoko cenionym.

# EURead Members



- Anne Çocuk Eğitim Vakfı – ACEV (Turkey)
- Asociación Artística Sociocultural Mestiza (Spain)
- Bonniers Familjestiftelse (Sweden)
- BookTrust (United Kingdom)
- Children’s Books Ireland (Ireland)
- Detski Knigi Foundation (Bulgaria)
- Diavazontas Megalono (Greece)
- Federation of European Publishers (Belgium)
- Foreningen !les (Norway)
- Good Books (Poland)
- HUNRA – Hungarian Reading Association (Hungary)
- Iedereen Leest (Belgium)
- Kitabistan (Azerbaijan)
- Librandia (Spain)
- LitCam (Germany)
- Lubimyczytać.pl (Poland)
- Lukukeskus Läscentrum (Finland)
- Martynas Mažvydas National Library (Lithuania)
- Medienzentrum Ostbelgien (Belgium)
- Nati per Leggere (Italy)
- National Literacy Agency (Malta)
- Österreichisches Bibliothekswerk (Austria)
- Plano Nacional de Leitura (Portugal)
- Chetene – Reading Foundation (Bulgaria)
- Schweizerisches Institut für Kinder- und Jugendmedien (Switzerland)
- Scottish Book Trust (United Kingdom)
- Stichting Lezen (The Netherlands)
- Stiftung Lesen (Germany)
- Svet Knihy (Czech Republic)
- The Polish Book Institute (Poland)
- Turkish Publishers Association (Turkey)
- Ukrainian Book Institute (Ukraine)
- Universal Reading Foundation (Poland)
- Was steht da? (Austria)